47ste jaar. — Nr 9. Zaterdag 20 Januari 1900.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, nr 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week **6** franks par jaar.
Twee » » **35** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **25** cent^mes per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

Voor den Paus.

Inschrijving, geopend door den Bond der Katholieke Dagbladschrijvers van België :

BEDRAG DER 8 EERSTE LIJSTEN :
Fr. 52,703 30.

E. H. Frison, past. Coninxheim 10 fr.

De giften kunnen gezonder worden aan het bureel van den *Postrijder* of aan Mr L. Mallié, Bergstraat, 52, Brussel.

TONGEREN, DEN 20e JANUARI 1900.

VAN ALLES WAT.

't Schijnt dat aan de socialisten het geld ontbreekt om hunne kiespropagande in te richten zooals zij zouden gewenscht hebben.

Zij hebben nochtans in hunne rangen, te Brussel en elders, eenige kapitalisten-eigenaars, wier zakken goed voorzien zijn ; maar die collectivisten, bezitters van het « schandelijk kapitaal », drijven de verkleefdheid niet zoo verre van zich voor hunne partij groote uitgaven te getroosten. Met hunne redevoeringen zijn zij zeer mild, maar op hun centen zijn zij gierig !

Men zal zich verlaten op den werkman, op den kleinen klant van de cooperatieven en 't is met de centen van den proletariër dat men de kiezing zal betalen van de taaars der sociale.

Er is een ordewoord gezonden aan al de aangesloten werkliedenvereenigingen en syndikaten, hun voorschrijvende alle inschrijvingen op te schorsen, die niet voor het kiezingfonds bestemd zijn.

Bij gebrek aan de « spil waar de wereld op draait », hebben de slimmerikken van het *Maison du Peuple* ten minste het middel gevonden, om nieuwe abonnenten te verschaffen aan hunne dagbladen.

Het abonnement op *Le Peuple* of op *Vooruit* is verplichtend gesteld voor elken « gezel » die verlangt op eene candidatenlijst te staan.

Daarenboven zal hij moeten bewijzen, dat hij sedert meer dan drie jaar is aangesloten bij de werkmanspartij.

Het doel van dien *maatregel* is natuurlijk het getal der concurrenten te verminderen, welke de socialistische afgeveerdigden vreezen op hunnen weg te ontmoeten.

Maar dat alles gelijkt zeer goed op dwingelandij.

Candidaten en gekozenen zullen weldra niets meer zijn dan marionetten, waarvan eenige leiders, met gesloten deuren beraadslagend, aan de koortjes zullen trekken.

***

Wil men weten wat het land te wachten staat als de socialisten eens aan 't bewind komen ? Gezel Bertrand heeft gedroomd dat zij er reeds waren en verteld zijnen droom in den *Clairon du Centre* als volgt :

De katholieken zijn verslagen en de Kamers hebben eindelijk eene radiko-socialistische meerderheid. Het eerste werk van het nieuwe ministerie is te zorgen voor de werkerspensioenen. Om de noodige geldmiddelen te vinden, past het de belasting toe op het werkelijk inkomen en verhoogt de erfenisrechten.

Vervolgens legt het 't verplichtend onderwijs op tot den ouderdom van 14 jaren. Het doet daarna eene wet stemmen tot regeling van den arbeidsdoor. Het hatelijk militair regiem neemt een einde, 't is de gewapende natie. De Kamers stemmen het algemeen stemrecht voor de gemeente en de provincie.

Ondertusschen, daar de groote nijveraars zich ontevreden hebben getoond over het nieuw democratisch regiem, hebben de Kamers besloten eenige koolmijnen en een of twee gesichten van metaalbewerking over te nemen. De groote domeinen gaan onteigend en de gemeente-eigendom op breeden voet hersteld worden. De Graaf van Vlaanderen heeft aan zijne 200,000 frank vermaakt en Leopold II vergenoegt zich voortaan met eene jaarwedde gelijk aan die van den president der Fransche Republiek.

Dat programma zullen wij moeten in herinnering brengen als de kiezing voor de deur staat. De kiezers welke zullen medewerken om de katholieke meerderheid omver te werpen, weten nu wat zij van onze tegenstrevers te verwachten hebben.

Want, het ware nutteloos het te verbergen : buiten eene katholieke regeering is er geene plaats dan voor een ministerie waarover het socialisme baas speelt. De sterkste partij, na de katholieken, zijn immers de socialisten.

***

Wanneer wordt een volk goed geregeerd ? Deze moeilijke vraag wordt door de Chineezen volgenderwijze beantwoord :

Wanneer de schup van den boer blinkt en de sabels der soldaten roesten ;

Wanneer de graanzolders vol en de gevangenissen ledig zijn ;

Wanneer er slijk ligt in de tempeldeur en er gras groeit in het gerechtshof ;

Wanneer de dokters te voet gaan en de bakkers te peerd rijden ;

Wanneer er veel oude menschen en veel kinderen zijn.

***

Ferdinand Brunetière. — Toen die Fransche geleerde onlangs, tot verbazing van velen, de wetenschap, die den godsdienst zoekt te vervangen, in bankroet verklaarde, besloot men daaruit dat in hem eene groote verandering had plaats gehad en dat hij behoefte gevoelde lucht te geven aan het geloof dat hem overmeesterde.

Thans bevindt de heer Brunetière zich te Rome, alwaar hij voordrachten houdt over Bossuet en het gerucht is in omloop dat hij vandaar niet zal terugkeeren zonder zich voor goed als strijdend katholiek te doen kennen. Hopen wij dat deze verwachting, door Gods genade, moge verwezenlijkt worden.

***

Ziebier den ouderdom der vorsten van Europa op 1 januari 1900.

De Groothertog van Luxemburg spant de kroon met 83 jaren.

De koning van Danemarken, 82 ; de koning van Saksen, 82 ; de koningin van Engeland, 81 ; de koning van Zweden en Noorwegen, 71 ; de keizer van Oostenrijk, 70 ; de koning der Belgen, 65 ; de koning van Rumenie, 61 ; de Sultan van Turkye, 58 ; de koning van Italië, 56 ; de koning van Griekenland, 55 ; de prins van Monaco, 52 ; de koning van Beieren, 52 ; de koning van Wurtemberg, 52 ; de keizer van Duitschland, 41 ; de prins van Bulgarie, 39 ; de koning van Portugal, 37 ; de czaar van Rusland, 32 ; de koning van Serbie, 24 ; de koningin der Nederlanden, 20 ; de koning van Spanje, 14.

Het Nieuwjaarsfeest in Rusland.

Tot de volkeren, die bijzonder veel werk maken van het Nieuwjaarsfeest, behoort ook het Russische. In Rusland hebben de feesten altijd een godsdienstig karakter. Onder godsdienstig moet men natuurlijk alleen verstaan, alles wat in verband staat met de Staatskerk, de orthodoxekerk.

Als nationale feesten hebben de Russen alleen de verjaar- en trouwdagen van het vorstelijk huis. Alle overige feesten zijn van godsdienstigen aard.

De Nieuwjaarsdag maakt hierop eene uitzondering, ofschoon hij ook al met een godsdienstig feest aanvangt. De orthodoxen kunnen dus, zonder al te veel aanstoot te geven, dien dag de kerk overslaan, te meer, daar de feesten hun dringend aanleiding geven, die den vorigen dag te bezoeken.

In Rusland valt de Nieuwjaarsdag te midden der groote feesten, die duren van 23 december tot 7 januari. Veertien dagen lang zijn alle scholen gesloten, en eene week lang alle bureelen, dat eene groote levendigdigheid geeft aan alle steden, vooral aan Petersburg. Al vriest het ook 30 graden, al ligt het ijs een voet dik in de rivier en de sneeuw op straten en daken, alles goat uit wandelen, want men moet gebruik maken van zijnen vrijen tijd en zorgen en dagelijkschen arbeid van zich zetten.

NIEUWJAARBEZOEKEN.

Het gebruik om op Nieuwjaarsdag bezoeken af te leggen, verdwijnt in Rusland langzamerhand. In plaats daarvan, laten velen hunnen naam opnemen in een of ander blad met eene groote oplaag, en betalen daarvoor eenige roebels die ten voordeele van de armen komen. Wie iemand's naam in een der groote bladen vindt, weet te gelijk, dat hij van dien persoon geen bezoek te wachten heeft en dat deze zich toch kwijt van den plicht der beleefdheid op Nieuwjaarsdag. Den dag te voren, vindt men in alle groote Russische bladen eene lange lijst van personen, die zich op deze wijze van de nieuwjaarsbezoeken afmaken. Het geld wordt gedeeltelijk afgestaan aan weeshuizen.

DE NIEUWJAARKAARTJES.

Er wordt in Rusland zeer streng gelet op het zenden van kaartjes, niet alleen aan de verste bloedverwanten, al wonen zij ook in de moest afgelegen landen van de wereld ; men zendt ook kaartjes aan iedereen, aan wien men voorgesteld is, al heeft men hem slechts éénmaal gezien. Het vorige jaar heeft de post te Moskou in den loop van twee dagen 150 puds visiekaartjes vervoerd. Een pud staat gelijk met 16.35 kilogrammen : in het geheel dus 2452.5 kilos. Dat is nog wat anders dan bij ons, niet waar ?

De Russische ambtenaars zijn natuurlijk verplicht officieele bezoeken af te leggen. Ongeveer 7000 personen worden uitgenoodigd, hunne opwachting bij den Czaar te maken.

Natuurlijk in Rusland zoo goed als overal, zal ik maar zeggen, is nieuwjaardag de dag der geschenken. Brievenbesteller, concierge, bedienden van huizen waar men geregeld komt, allen komen u opzoeken om u geluk te wenschen, waarbij zij natuurlijk de hand openhouden. Aan zijn eigen bedienden geeft men gewoonlijk eenige kleeren, of wel de stoffen om ze er van te laten maken.

DE SCHOUWBURGEN.

Op Nieuwjaarsdag geven de keizerlijke schouwburgen kosteloze voorstellingen voor de schoolkinderen, onder wie de toegangsbiljetten verlot worden. Op Oudejaarsavond zijn de schouwburgen wel geopend, maar de voorstelling moet om elf uur afgeloopen zijn, want in Rusland is het gebruikelijk, dat dien avond de geheele familie bijeenkomt, en, om den samovar geschaard, het oogenblik afwacht, dat de twaalf slagen plechtig aankondigen, dat het oude jaar heeft plaats gemaakt voor een nieuw.

BOND der Katholieke Kringen.

De commissie van den Bond der Katholieke Vereenigingen en Kringen, te Brussel vergaderd, heeft besloten hare XXXIIe vergadering te houden op 21-22 april, te Thienen.

De derde afdeeling (die der werkmansvereenigingen) zal bestaan uit zeven afgeveerdigden van werkmanskringen, hebbende M. Francotte als voorzitter, en MM. Berryer en Legrand voor secretarissen.

Vervolgens werd het onderzoek in studie gelegd tot het stichten van een katholiek nationaal comiteit, doch men vond het nuttiger die studie te verdagen.

Een oproep tot al de katholieken werd gestemd, met het oog op de aanstaande kiezingen.

BELGIË gedurende de XIXe eeuw.

In het begin der XIXe eeuw, die weldra in den kolk des tijds zal verdwijnen, lag ons land in de klauwen der Franschen.

In **1814** werd België door het Congres van Weenen met Holland vereenigd, om het koninkrijk der Nederlanden uit te maken.

In **1815**, na Waterloo, bekrachtigden de Mogendheden de oprichting van dat koninkrijk, waarvan zij den scepter in handen gaven aan Willem I, een prins uit de familie Oranje-Nassau.

In **1830** brak de omwenteling uit.

In **1831**, den 4 Juni, na het *Voorloopig Bewind*, samengesteld uit Baron d'Hoogvorst, Karel Rogier, Graaf Felix de Merode, Gendebien, Van de Weyer, Van der Linden, Coppin, Nicolai, Jolly en de Potter, en onder het *regentschap* van Baron Surlet de Chokier, werd prins Leopold van Saksen-Coburg, die de kroon aanvaardde, op voorwaarde dat België het *Verdrag der achtien artikelen* zou onderteekenen, door het *Nationaal Congres*, koning gekozen met 152 stemmen op 188.

Den 16 Juli, ontvangt een gezantschap Leopold te Kales, aan de grenzen.

Den 21 Juli, deed hij zijne plechtige intrede te Brussel, en werd er ingehuldigd.

In **1832** huwde hij met Louisa-Maria van Orleans, dochter van Lodewijk-Philip, koning van Frankrijk. Op het einde van dat jaar ook waren de Hollanders verplicht de citadel van Antwerpen over te geven.

In **1839** stemde de koning van Holland eindelijk toe't *Verdrag der vier-en-twintig artikelen*, dat het voorgaande verdrag, reeds hierboven gemeld, wijzigde, te teekenen. Van toen af, nam ons land eene plaats in, welke aan hetzelve, in de oogen van Europa rechtmatig toekwam.

Van **1843** tot **1848**, had België eene schrikkelijke krisis te doorstaan : ten gevolge der mislukte oogsten en der aardappelziekte, steeg de prijs der eetwaren bovenmatig en de ellende was groot, vooral in Vlaanderen.

In **1848** schokte eene groote omwenteling gansch Europa, en vele vorsten moesten den weg der ballingschap inslaan, Leopold weerde den storm af.

In **1850** ging het Hof verblijf houden te Oostende, toen korts daarna, de koningin hare schoone zi-l aan God gaf.

In **1856** vierde ons ratie de 25^e verjaring der inhuldiging van Leopold I.

In **1865**, den 10^e December, ontrukte ons de dood onzen welbeminden vorst. Op het droevig geroep : *De Koning is dood !* volgde de hoopvolle kreet : *Leve Leopold !!*

Den 1^e December, inhuldiging van den nieuwen Souverein.

In **1868**, dood van den koninklijken prins, erfgenaam van den troon.

In **1870** barste een vreeselijke oorlog tusschen Frankrijk en Duitschland uit. De achting welke België omringt, meer dan de tegenwoordigheid van ons leger op de zuidergrens, deed onze onzijdigheid eerbiedigen.

In **1878** deelde ons land inniglijk de vreugde zijner vorsten, bij gelegenheid hunner zilveren bruiloft.

In **1880**, feestviering van de vijfdigste verjaring onzer Onafhankelijkheid.

In **1885** bemachtigden de Kamers den Koning den titel te nemen van Souverein van den Congostaat.

In **1891**, den 1e Januari, dood van prins Boudewijn, de hoop van België.

Prins Albert, geboren den 8e April 1878, is thans de vermoedelijke troonopvolger.

Op het gevangenisschip.

Aan een bijzonder schrijven uit Kaapstad ontleenen wij het volgende :

« Daar ligt het schip *Pénélope* in de Simonsbaai, een uur sporens van Kaapstad. Dat is nu de gevangenis. Terwijl de Engelsche gevangenen te Pretoria zijn, de hoofdstad en daar lustig voetbal spelen in een heerlijk grasveld, loopen hier de Afrikaanders meest blootsvoets, het naro dek van het oorlogsschip op en neer en zijn gevangenen in den volsten zin des woords. Zij mogen vrienden ontvangen en die mogen vruchten en fabrik meebrengen, maar die bezoeken zijn duur, want behalve de reis komt er altijd het baten en brengen van en naar den wal bij voor 2 shelling. Die bezoeken werden alleen tusschen 1 en 4 uur toegestaan. Dagbladen mogen de arme gevangenen niet lezen. Waarom ? En waarom liggen ze hier in zee en zijn ze niet te Kaapstad gebracht ? Wel eenvoudig omdat het bloed in de kolonie thans kookt.

» Er zijn 189 gevangenen, meest Hollanders ; de rest zijn Afrikaanders en Duitschers. Daar zit kolonel Schiel met twee krukken ; hij is erg gewond geweest. Daar De Wilt Hamer, de kapitein, daar Sausenthaler, secretaris van onderwijs te Pretoria, Mansvelt, jonkheer, zoon van d^r Mansvelt, Mantel en vele anderen.

» Zij zien er vuil uit, in geene weken hebben zij eenige verschooning gehad, een geel linnen kiel en broek, een Transvaalsche hoed, verwarde baard, vuil ondergoed, meest blootsvoets, ziedaar zooveelen, die goede burgers waren en goede betrekkingen bekleedden. Zij zijn mager van zorg en kommer. Ver van vrouw en kind, lijden zij hier gebrek : te weinig brood, slechte koffie ; een aardappel, vaak nog oneetbaar, daags 3/4 Eng. pond vleesch, soms wat slechte groenten, dat is hun gevangeniskost.

» Ik wist wel, dat men op een slagveld de wapenen en ammunitie, paarden en zadels afneem, maar niet dat men de levenden en dooden een voor een ging plunderen. Dat is bij Elandslaagte gebeurd, door de zich noemende beschaafde Engelschen.

» O, als de gevangen weer eens vrij zijn, dan zal er nog wat gebeurd worden !

» Niet alleen dooden en levenden, zelfs gewonden en stervenden werden geplunderd ; de heer Bijleveld, leeraar aan het gymnasium te Pretoria, lag gewond op het slagveld en hem werd alles ontroofd, ook 14 pond aan geld ; commandant Kock, later gestorven in Natal, werd 40 pond ontroofd ; de heer d^r Coster lag op sterven : ook hij werd geplunderd.

» Nog een staaltje van ongelooflijke wreedheid : een man werd ook van alles beroofd en toen riepen de Engelsche soldaten : « Go » en toen de man een eindje weggeloopen was, schoten zij hem voor d^e grap dood !

» Van de gevangenen die hier zijn, is ook alles afgenomen : horlogies, geld, sleutels, mesjes en zakdoeken. Den heer Mantel werd eene bajonnet op de borst gezet : « Uw uurwerk of ik dood u ! » Een moest zijne schoenen uittrekken voor de roovers om hun te laten zien of daar ook geld in zat. Zelfs trouwringen moesten afgegeven worden. Ja, zelfs werd van eenen gewonde de vinger afgesneden om den ring te nemen !

» Zijn dat onmenschelijke daden of niet ?

» Begrijp eens : Er lagen ongeveer 90 menschen achter een « kopje » toen daar 300 lanciers aan kwamen rennen. Voor die overmacht moest men zwichten. Men wierp dus zijn wapen neer ten teeken van overgave. Toch riep de kapitein der lanciers : « Doodt hen ! » En daar had eene slachting plaats, ontzettend ! Sausenthaler behoorde tot de weinigen die 90, die gespaard zijn, omdat hij was blijven liggen.

» De gevangenen werden eerst opgesloten te Ladysmith in nauw cellen, Kafferhokken, vuil en vochtig, als gewone misdadigers ; daarna werden zij naar Maritzburg vervoerd, waar het nog slechter was. Eindelijk kwamen zij te Durban in den stoomboot ; nit het ruim waren juist paarden gelost ; het was er vuil en vies ; het krioelde er van ongedierte...

» Toen hebben de ongelukkigen eene reis gehad, die zij niet vergeten zullen : scheepsbeschuit en wat cornedbeef was hun eenige voorraad. Slecht was de behandeling, slecht het eten, slecht het verblijf, slecht de ligging, — alles slecht ! — En toch schrijven de Engelsche bladen, dat al de gevangenen hoogst tevreden waren, dat zij zoo uitstekend behandeld werden. Gij moet maar durven liegen !

» Een Engelsch officier te Durban, die even zijnen neus in het ruim had gestoken, maakte nog de opmerking : « het lijkt net een slovenho hier ! » De Engelschen weten blijkbaar niet wat het verschil is tusschen een krijgsgevangene en een misdadiger, tusschen iemand, die eenen duren plicht te vervullen had en dien vervuld heeft, en eenen schurk. »

De socialisten op den buiten.

Wij hebben gewezen op de beslissing van het socialistencongres, waar het voornemen geopperd en het besluit genomen werd, eene onvermoeide propagande in te richten op den buiten.

De socialisten zouden aanmelijk, bij middel van dagbladen en zelfs door hunne leden in de landbouwcomicen te doen doordringen, een zekeren invloed trachten te bekomen.

Daarover heeft men nog al hevig geredetwist, merkt het *Fondsenblad* op, doch uit de bespreking is duidelijk gebleken dat de socialisten, op dat punt *geenen voorwitgang hebben gedaan.*

En de redens daarvan ? Zij zijn zeer eenvoudig. De socialistische sprekers hebben het zelven rechtuit en zonder omwegen, bekend : de eerste en de voornaamste is dat, op den buiten, *de godsdienstige overtuiging ingeworteld is.*

Dat zijn de eigene woorden van gezel Wauters die aanraadde, daar waar de landbouw in het groot bestaat de landbouwwerklieden in syndikaat te vereenigen.

Eene andere reden, welke de verspreiding van het socialism op den buiten belet, reden welke door de kristene scheurmakers in elk nummer hunner bladen wordt geloochend, is *dat de katholieken zich ontzagelijk veel bezigghouden hebben met de belangen van den landbouw.*

Zij hebben er zich in het bijzonder op toegelegd overal landbouw-samenwerkingen in te richten : melkerijen, kaasmakerijen, landbouwstokerijen, vreeverzekeringen, verkweek-syndikaten, vereenigingen voor aan- en verkoop, enz.

Ook op dit punt hebben de socialisten volmondig bekend dat de katholieken hen voor geweest zijn. De strijd — riep gezel Colleaux uit — is tusschen de katholieke syndikaten en de socialistische samenwerkingen.

Die opmerking is volkomen juist.

Gezel Colleaux drukte de hoop uit dat de socialisten in dien strijd zullen overwinnen.

Wat ons betreft, wij zijn, met de *Patrie* van Brugge, overtuigd dat de hoop der socialisten niet zal verwezenlijkt worden. En wat ons in die overtuiging versterkt, is het feit dat (zooals gezel Wauters het zoo goed heeft gezegd) op *den buiten de godsdienstige overtuiging ingeworteld is.*

NIEUWS uit de stad en de omstreken

De vertooning van het PATRONAAT St. JOZEF, vastgesteld op zondag 21 Januari, **is uitgesteld.** *De dag der vertooning zal later aangekondigd worden.*

Zondag laatsleden, heeft de **Koninklijke Harmonie der Concordia**, schitterende serenaden gegeven aan MM. Josef Deckers en Josef Delvoie, onlangs vereerd met de decoratie der Mutualiteiten.

De roodhaling verleden zondag gedaan na het **liefdadigheidsdermoen** gepredikt door den E. P. Guélette, der Orde van de Broeders-Predikheeren, heeft de som van 726 frank opgebracht.

In name der armen, dank !

Verleden zondag heeft het jaarlijksch **avondmaal** der Concordia plaats gehad.

Gelijk de vorige jaren, heerschte de gulste vroolijkheid op dit echt broederlijk feest.

APOTHEEK.—**ZONDAGSRUST.** — MORGEN ZONDAG, zal de Apotheek van **Mr Francken** alleen open blijven, van 1 *uur 's namiddags tot 10 uur 's avonds*, voor de DRINGENDE NOODWENDIGHEDEN.

De Complante betaling zal vereischt worden.

Op de markt van TONGEREN van verleden donderdag waren te koop gesteld : 337 koeien en kalveren, 0 schapen, 217 vette varkens, 1382 magere varkens.

Paardenmarkt *te TONGEREN*, DONDERDAG 8^e FEBRUARI.

HET VOLK VAN DEN MIST

54ste VERVOLG.

— Die dwerg moet een afgod zijn, spraak een der kapiteins, want zulk eene daad kan geen menseh verrichten.

— Vooruit, bracht Leonard in, vooruit ; wij hebben geen tijd te verlieren.

Zij bevonden zich nu in het knokelhuis, te midden der gebeenten van de slachtoffers der Krokodil.

— De zak, Otter, waar is de zak ? vroeg nu Leonard.

— Hier, baas, zegde de dwerg en haalde hem op uit het geraamte van den ongelukkigen offeraar die, na de beleediging aan Otter, in de krocht was afgelaten om daar de steenen te verbergen en om te komen in den muil van het monster.

Leonard nam den zak en de koord, die hem omsloten hield, wat losmakende, zag hij er met de gauwte in, terwijl Otter hem de toorts boven het hoofd hield ; uit de diepte van den zak kwam eene schittering van rood en blauw licht, als de schijn van een stervend vuur.

— Het is de schat, zegde hij, stil doch met ware voldoening ; eindelijk is de kans gekeerd.

— Hoe zwaar weegt hij ? vroeg Juanna, terwijl zij naar buiten snelden.

— Zeven of acht pond, naar ik schat, zegde Leonard ; zeven of acht solide ponden edelgesteenten, de schoonste in de wereld een schat van millioenen.

— Laat ze mij dragen, sprak Juanna, ik heb de handen vrij en gij kunt uwe beide handen noodig hebben.

— Dat is waar, antwoordde hij, en spande de koord, die den zak toebield, over haar hoofd. Zij stapten nu hooger op, wadende door het licht rijzende bed der rivier, slechts last hebbende van het koude water, dat hun tot aan de knoesels reikte.

— De stroom is eenigzins gewassen, bass, sinds ik dezen morgend denzelfden weg afliep sprak Otter ; denkelijk heeft de zon vandaag wat meer sneeuw doen smelten aan zijne bron. Misschien zouden wij morgen dezen weg niet meer kunnen volgen.

— Heel wel mogelijk, antwoordde zijn meester ; zegde ik u niet dat ten slotte de kans gekeerd was ?

Twintig minuten later hadden zij de monding van den tunnel bereikt en, door de ijsblokken kruipend, stonden zij op de berghelling. Doch het toeval wilde dat de maan totaal onder zwarte wolken verdoken was, wat in die streek bij het begin der lente meer gebeurde, na de mist der winterdagen wel geweken was, doch ook de helderheid der winternachten. Zoo duister was het inderdaad, dat het onmogelijk was het beklimmen van den berg voor zonsopgang te wagen, zonder gevaar te loopen zich den nek te breken in oneffenheden en afgronden.

Na een minuut haastige beraadslaging begonnen zij te werken aan het sluiten der monding van den tunnel of, beter gezegd, der reeten en bersten in het ijs, dat die monding reeds bedekte, met al zulk materiel dat het dichtst bij de hand lag, als gevrozen sneeuw, aarde en ook een paar rotsblokken, die zij gelukkig daar ter plaatse vonden liggen, want de duisternis liet niet toe er ver naar te zoeken.

Terwijl zij dus aan den arbeid waren, hoorden zij achter den door hen opgeworpen barreel de stemmen van eenige offeraars, doch, tot hunne verbazing, stierf het geluid der stemmen spoedig weg.

— Waar zijn zij nu verdwenen ? vroeg Leonard. Kennen zij geen anderen uitweg om ons den pas af te snijden ?

— Ik geloof het niet, Verlosser, antwoordde Olfan, want zulk een pad ken ik niet ; ik veronderstel dat zij zware balken zijn gaan halen, bij middel van welken zij den ijsmuur zullen kommen bestormen.

— En toch bestaat zulk een pad, koning, zegde een der kapiteins, want ik zelf heb het dikwijls beklommen, toen ik nog een knaap was, toen ik zocht naar sneeuwbloemen voor haar, die ik destijds het hof maakte.

— Zoudt gij dit pad nog kunnen vinden ? vroeg Olfan met belangstelling.

— Ik vergeet geen weg, dien ik eens betreden heb, maar hij is niet gemakkelijk te volgen.

— Ziebier, Herderin, sprak de koning, na een oogenblik overwegiog ; zullen wij dezen man tot gids nemen en langs het berggad neerdalen naar de stad, want daar, of het noodlot moest tegen ons zijn, zullen wij vrienden vinden tusschen de soldaten en eens en vooral onze ruzie uitvechten met de offeraars.

— Neen, neen, wedervoer Juanna drilhig, liever sterf ik, dan terug te keeren in dit vreeselijk oord, waar de dood ten slotte toch mijn deel zou wezen. Vertrek zoo gij wilt, Olfan, en verlaat ons.

— Dat mag of kan ik niet, vrouw, want mijn eed bindt mij, sprak hij trotsch. Doch, luister nu, vriend, zegde hij tot zijnen gezel, volg het pad dat gij zegt te kennen en, zoo gij het kunt in de duisternis, breng ons dan hulp. Keer dan spoedig naar deze plaats terug, waar ik en uwe twee gezellen de offeraars in bedwang zullen houden. Misschien vindt gij ons niet levend weer, doch dit g-laat ik u : indien wij dood zijn, verspreid dan de mare, dat de afgoden het land verlieten, omdat zij zoo slecht werden behandeld en ruit het volk op, om de offeraars te overvallen en voor goed hen uit te roeien, want aldus alleen kunt gij vrede en veiligheid herwinnen.

Zonder te antwoorden schudde de man Olfan en beide kapiteins de hand, groette Juanna en verdween in de duisternis. Allen gingen nu neerzitten aan de opening van den tunnel, om te wachten en te waken en zij waren wat gelukkig, de geitenvellen mantels der offeraars te hebben meegenomen, want toen de morgend naderde, werd het bitter koud en moesten zij over en weer gaan om te beletten dat hunne natte voeten bevroren.

— Leonard, zegde Juanna, gij weet niet wat er gebeurd is nadat Nam u opgesloten had — en zij vertelde hem alles.

Toen zij gedaan had stond hij recht en Olfan de hand reikende, zegde hij :

— Koning, ik dank u ; moge de fortuin u weergeven wat gij mij en de mijnen zoo edelmoedig hebt betoond.

— Spreek niet verder, Verlosser, zegde hij haastig ; ik hab slechts mijn plicht vervuld en mijn eed gehouden, alhoewel soms de weg der plicht hard om volgen is voor eenen man. En zuchtend wierp hij eenen blik op Juanna.

Leonard zat neer en zweeg, doch herhaaldelijk toen en in latere dagen dacht hij vol bewondering aan de edelheid van geest van dezen wilden koning, die er hem in staat toe stelde, in zoo wreede omstandigheden, zijn hartstocht te overmeesteren en zich bereid te toonen, leven en troon op te offeren, ten einde zijn eed te houden en de vrouw te beschermen, die hem zooveel verdriet had aangebracht en die hem nu voor eeuwig ging verlaten.

Ten slotte, naar de bergpiek boven hun hoofd ziende, zagen zij de sneeuw roodachtig kleuren door den dageraad en tegelijkertijd hoorden zij talrijke stemmen binnen in den tunnel, terwijl zij licht zagen flikkeren door de openingen van hunne ruwe vesting. De offeraars, die ongetwijfeld waren opgehouden door het zoeken naar balken om storm te loopen tegen den ijsmuur en door het werk om deze balken naar omhoog te sleuren, waren nu in groot getal teruggekeerd. Kort daarna verkondigden doffe slagen daarbinnen dat hunne vijanden aan den arbeid waren.

— Het licht neemt toe, Verlosser, sprak Olfan kalm, ik geloof dat het nu tijd is om uw waagstuk uit te voeren, indien gij volhardt in uw voornemen om den berg af te dalen.

— Wat zullen wij met dien man aanvangen ? vroeg Leonard op Nam wijzend.

— Hem dooden, antwoordde Otter.

— Neen, nog niet, wedervoer Olfan. Neem dit, en hij gal aan Leonard de speer van den kapitein, die haar achtergelaten had, om er niet door belemmerd te zijn bij het afdalen — en drijf hem voor u uit, tot wanneer gij weg zijt ; overvalt men u eer, dan kunt gij nog uw leven koopen voor het zijne. Houden wij echter de offeraars in bedwang hier en kunt gij ontsnappen, doe dan met hem wat gij wilt.

— Ik zou wel weten wat er mee te doen, bromde Otter, terwijl hij den ouderling grimmig aanstaarde.

— En nu, vaarwel, ging Olfan voort, op denzelfden kalmen toon ; breng meer ijs of steenen, kameraden, want de muur begint te bersten.

Leonard en Otter grepen in stilte 's koninga hand, doch Juanna kon hem zoo niet verlaten, want haar hart smolt weg bij de herinnering aan al zijne goedheid en edelmoedigheid.

— Vergeef mij, murmelde zij, dat ik verdriet over uw hoofd bracht en, het is te vreezen, de dood na het verdriet.

— Het verdriet was uwe schuld niet, vrouw, en, wat de dood aangaat, thans zou zij mij welkom wezen en mij verlossen. Ga, en dat geluk in het leven uw deel zij. Moget gij ontsnappen in veiligheid, met de schoone steenen, die gij betrachtet. Moget gij en uw echtgenoot, den Verlosser, gezegend wezen voor lange jaren in beider liefde, en, zoo gij te samen oud wordt, denk dan wel eens met welgevallen aan dien wilden man, die u vereerde in uwe jeugd en die zijn leven gaf om u te redden.

Juanna luisterde ; tranen ontsprongen aan hare oogen en, geboorzamende aan eene plotselinge opwelling, greep zij Olfan's hand en kuste die.

— Nu ben ik genoegzaam beloond, sprak zij, en thans, vlucht spoedig.

Terwijl hij sprak, viel een deel van den muur naar buiten en het wraaklustig gelaat van een der offeraars vertoonde zich. Olfan's speer doorboorde hem de keel en de man viel achterover. Op hetzelfde oogenblik brachten Olfan's gezellen steenen aan en stopten de bres.

De drie vluchtelingen waren intusschen de helling opgeklauterd, terwijl Otter Nam voor zich uitjoeg met slagen en verwenschingen, tot den slotte de oude hoogofferaar kermend neerviel. En zelfs de slagen van den dwerg, alhoewel niet van de zachtste, konden hem niet doen opstaan.

— Sta op, luie hond ! zegde Leonard, hem met de speer dreigende.

— Maak dan mijne armen los, antwoordde Nam ; ik ben zeer zwak en kan met gebonden armen den berg niet beklimmen. Wat hebt gij te vreezen van mij, een ouden en ongewapenden man ?

— Niet veel meer thans, veronderstel ik, sprak Leonard, alhoewel wij in het verleden genoeg van u te vreezen hadden. En zijn mes nemende sneed hij de koord door.

Terwijl hij dit deed, zag Juanna nog eens achter zich uit. Ver beneden hen zag zij de hooge gestalten van Olfan en zijne gezellen, staande schouder tegen schouder en hunne speeren schitterden in het zonnelicht. Gansch omlaag zag zij de graszodendakken van die hel op aarde, de stad van het Volk van den Mist, en de eindelooze plein daarverre, door welke de rivier zich slingerde als een gordel van zilver.

Daar rezen de sombere muren op van den tempel, gebouwd door onbekende handen, in lang vergeten dagen en, gansch in de hoogte, de zwarte massa, de monsterachtige kolossus, op wiens breed voorhoofd zij gezeten was, in dien onvergetelijken nacht, toen duizenden daar bneden haar begroetten als afgodes ; dat beeld waarvan Mordaunt was afgeslingerd in den poel der dood.

— Oh, wat heb ik in die plaats geleden ! dacht zij in haar zelven. Hoe heb ik het al kunnen doorleven ? En toch heb ik iets gewonnen — en teeder blikte zij naar Leonard, die Nam voor zich joeg — en zoo wij ontsnappen en ik de middelen heb, die hem toelaten zijn eed te volbrengen en zijn vaderlijk huis terug te koopen met deze steenen, zal ik nooit het doorstane lijden betreuren. Indien zijne liefde voor mij verminderen mocht, dankbaar zal hij mij steeds blijven, want weinige vrouwen zullen zooveel voor hunnen echtgenoot hebben gedaan.

Zoo, terwijl Otter ongeadig Nam op den rug troefde en zij Olfan en zijne gezellen langzaam uit het oog verloren, geraakten zij ongedeerd weg en bereikten den bergrug en de andere helling, waar zij voor hen de ijsbrug en verder op de sneeuwvelden ontwaarden.

XVII.

NAM ZEGEPRAALT.

— En langs welken weg nu ? vroeg Juanna, moeten wij dezen afgrond afdalen ?

— Neen, Herderin, antwoordde Otter ; zie, voor u ligt een brug — en de dwerg wees op de streep van ijs en roisen, die het ravijn overspande.

— Eene brug ! riep Juanna ; maar zij is zoo glibberig als eene sledebaan en steil als het dak eener woning ; daar zou geen vlieg recht op loopen.

— Maar, Otter, bracht Leonard ontsteld uit, alwe! houdt gij ons voor den aap, olwel zijt gij zot. Hoe geraken wij daarover ? Wij hebben geen tien ellen er op afgelegd of wij vallen ons te platteren.

(Wordt voortgezet).